

Segmüller P. Fridolin, G. S. B.
Professor am Stifte Einsiedeln.
Handbuch der christlichen
Archäologie von
Orazio Marucchi, Professor
für christl. Archäologie an der
Sapienza und am Kolleg der
Propaganda in Rom. Deutsch
bearbeitet. Verlagsanstalt
Benziger et Co. A. G. u
Einsiedeln-u (Švicarska).
Stranica: XX + 443 u veličini
130 × 205 mm. Sa 300 tek-
stovnih slika. Nevez.: 12'50 fr,
vez. 14'50 fr.

Povodom nedavne Papine odluke o preustrojenju bogoslovnih nauka mnogo je priručnika izišlo na svijetlo u svrhu da unaprijed i kršć. arheologija bude pristupačna učećoj bogoslovnoj mladeži. Među takove priručnike spada i ovo djelo Marucchi-eva, koje je P. Segmüller obradio na njemačkom prema „*Éléments d'Archéologie chrétienne*“.

Knjiga se dijeli u šest dijelova, koje je vrijedno ovdje iznijeti. U prvom se dijelu „*Quellen der christl. Archäologie*“ (1–24) auctor bavi sa prvotnim vrelima kršćanskih starina, kao što su: mučenička akta, martirologiji, kalendari, liber pontificalis, sakramentarija, evangeoska kapitularija, te s novijim vrelima i otkrićima s osobitim osvrtom na stručnu bibliografiju. Drugi dio pod naslovom „*Geschichtlicher Überblick der Christenverfolgungen*“ (25–100) riše početke kršćanstva u Rimu, tristoljetna progonstva pod raznim carevima, crkveni mir i slavodobiće konačno kršćanstva. Sa trećim se dijelom „*Die altchristlichen Begräbnisstätten*“ (101–205) opisuje starokršćanski način pokopavanja, pojedina grobišta (cimiterija) starokršćanstva ne samo po Italiji dali i van nje. Četvrti nam dio „*Die christliche Epigraphie*“ (206–286) daje počela kršćanske epigrafije sa svim mogućim tumačenjima natpisa bilo sa konzularnim nadnevcima bilo sa hierarhičnim ili obiteljskim naznakama (Angaben). Peti dio obuhvaća „*Die altchristliche Kunst*“ (287–384) t. j. onakvu starokršćansku umjetnost, kakva se ukazuje: u dekorativnim i ale-

goričnim slikarijama, pastoralnim ciklusima i ornatima, u slikama Spasitelja i Svetaca; u kiparstvu i sitnoj plastici. Šesti dio „*Die christlichen Basiliken*“ (385–430) sačinjava zaključni dio knjige, a s njime se daju pojmovi o gradnji i urešu bazilika, o liturgiji itd. sa popisom najstarijih gradskih i ceterijalnih bazilika po Italiji i drugim krajevima kršć. svijeta. Na koncu je pridodat pregledno alfabetični registar imena i stvari što se u knjizi traktiraju.

Cijenimo da sami prikaz gornjeg gradiva može dati doličnu sliku zanimivosti, zamašitosti i potrebe kršćanske arheologije, koja je počela kao znanost samosvojno živjeti istom pred malo godina. Knjiga je uspjela u svakom pogledu, jer ju je napisao prvi živući kršćanski arheolog, i jer obiluje izvornim slikama prvoga reda, koje je unio slavni kršćansko-umjetnički Benzigerov zavod. I ako je djelo napisano u obliku priručnika, to će ono svakomu dobro poslužiti.

A. L. Gančević, O. F. M.

Laurentius Josephus S. I. Institutiones iuris ecclesiastici emend. et aucta. Friburgi et Vindobonae 1914. ap. B. Herder. In 8° pag. XVI + 762. Cijena K 14'40, vez. K 16'08.

Ovo je novi priručnik iz jusa za škole. Dosada je bio u porabi izvršni Aichnerov priručnik, a ovaj novi nije jamačno zaostao za prijašnjim. Ogromna grada razdijeljena je u osam dijelova. U I. govor je de fontibus; u II. de Ecclesiae constitutione; u III. de officiis et beneficiis ecclesiasticis; u IV. de gubernatione Ecclesiae; u V. de Administratione magisterii et ministerii eccl.; u VI. de societibus ecclesiasticis; u VII. De Bonis temporalibus eccl. u VIII. de Ecclesiae relatione ad alias societates. Na koncu kazalo stvari. — Kritika je vanredno prijazno tu knjigu pozdravila. Gradivo je pisac popratio obiljem bilježaka, u kojima navodi prva vrela i prve stručnjake, iz kojih je on crpao i na koje upućuje čitatelja, ako želi opširnije o dotičnom predmetu da bude informiran. I mi ovu knjigu preporučujemo.

Dr. Pazman.